

(19)

URZĄD
PATENTOWY
RZECZYPOSPOLITEJ
POLSKIEJ

(10)

PL 242719 B1

(12)

Opis patentowy

(21) Numer zgłoszenia: **427015**

(22) Data zgłoszenia: **2018.09.14**

(43) Data publikacji o zgłoszeniu: **2020.03.23 BUP 07/2020**

(45) Data publikacji o udzieleniu patentu: **2023.04.11 WUP 15/2023**

(51) MKP:

B82Y 10/00 (2011.01)

B82Y 20/00 (2011.01)

H01L 33/02 (2010.01)

(73) Uprawniony z patentu:

**ENSEMBLE3 SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ
ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ, Warszawa, PL**

(72) Twórca(-y) wynalazku:

DOROTA ANNA PAWLAK, Warszawa, PL

RAFAŁ NOWACZYŃSKI, Marki, PL

MARCIN GAJC, Warszawa, PL

MARTA BUZA, Warszawa, PL

ANDRZEJ KŁOS, Warszawa, PL

BARBARA SURMA, Warszawa, PL

PAWEŁ OSEWSKI, Suwałki, PL

(74) Pełnomocnik:

Jakub Siewewiesiuk, Warszawa, PL

(54) Tytuł:

Materiał dielektryczny emitujący światło

PL 242719 B1

Opis wynalazku

Przedmiotem wynalazku jest materiał dielektryczny emitujący światło mający zastosowanie w plazmonice, optoelektronice, optyce, fotonice, telekomunikacji, medycynie, biologii.

Znane są objętościowe materiały luminescencyjne zawierające matrycę szklaną domieszkowaną kropkami kwantowymi. Z publikacji Achermann M., Petruska M.A., Kos S., Smith D.L., Koleske D.D., Klimov V.I. *Nature* **2004**, 429, 642–6, wiadomo, że przerwa energetyczna w kropkach kwantowych zależy od ich średnicy. W związku z tym długość emitowanej fali świetlnej zależy nie tylko od chemicznego składu kropek, ale też od ich rozmiarów i kształtu. Ta własność oraz wąskie widmo luminescencji umożliwia szerokie wykorzystanie kropek kwantowych, w takich obszarach współczesnej techniki jak: wytwarzanie diod luminescencyjnych – Nozik A. *Physica E. Low Dimens. Syst. Nanostruct.* **2002**, 14, 1 15–20, biosensory – Resch-Genger U., Grabolle M., Cavaliere-Jaricot S., Nitschke R., Nann T. *Nat. Methods* **2008**, 5, 763–75, w technice laserowej – Sellers I. i in. *Electron. Lett.* 2004, 40, 1. Jeżeli matryca zawiera kilka rodzajów kropek, to dzięki szerokiemu pasmu absorpcji, możliwe jest ich wzbudzenie przez jedno źródło o określonej długości fali i wytworzenie materiału emitującego światło o dwóch lub nawet wielu długościach fal. W publikacji Dabbousi B.D. i in. *J. Phys. Chem. B* **1997**, 101, 9463–9475, pokazano możliwość wytworzenia przestrajalnych urządzeń optycznych, natomiast autorzy pracy Steckel, i in. *J. Soc. Info Display* **2015**, 23, 294–305, wykazali możliwość wytworzenia ekranów LCD, w których zastosowanie mikrowłókien domieszkowanych różnego rodzaju kropkami kwantowymi umożliwia transformację niebieskiego światła na białe.

Z pracy Pang L., Shen Y., Tetz K., Fainman Y. *Opt. Express* **2005**, 13, 44–9, znane są objętościowe materiały aktywne zawierające kropki kwantowe, gdzie matrycą są polimery. Matryce polimerowe mogą być jednak stosowane tylko w stosunkowo niskich temperaturach, a procedura domieszkowania kropkami kwantowymi często prowadzi do ich aglomeracji.

Z publikacji Rajh T., Vucemilovic M., Dimitrijevic N., Mieic O., Nozik A., *Chem. Phys. Lett.* **1988**, 143, 305–8, znane są materiały, w których matryca szklana domieszkowana jest nanokryształami przy wykorzystaniu metody zol-żel. Wykorzystanie tej metody ogranicza się jednak głównie do szkielek krzemionkowych, a domieszkowanie jednej matrycy kilkoma rodzajami nanokryształów jest procesem trudnym technologicznie.

Materiał według wynalazku może być otrzymywany przy wykorzystaniu metody bezpośredniego domieszkowania nanocząsteczkami, znanej z publikacji Gaje M. i in. *Adv. Funct. Mater.* **2013**, 23, 3443–5, oraz z patentu nr EP2570396 A2. Metoda ta umożliwia łatwe domieszkowanie objętościowej matrycy szklanej kilkoma rodzajami domieszek w postaci nanocząstek, kropek kwantowych czy też jonów aktywatorów.

Materiał dielektryczny emitujący światło, zawierający dielektryczną matrycę szklaną w postaci szkła nieorganicznego boranowo-fosforanowego z dodatkiem sodu o wzorze chemicznym $\text{Na}_5\text{B}_2\text{P}_3\text{O}_{13}$, o wysokiej transmisji w zakresie długości fal od 0,35 μm do 5 μm , o dodatniej wartości rzeczywistej części przenikalności elektrycznej $\text{Re}(\epsilon) > 0$ w zakresie długości fali elektromagnetycznej UV/VIS/NIR i o niskich stratach dielektrycznych, zgodnie z wynalazkiem charakteryzuje się tym, że jest jednocześnie domieszkowany półprzewodnikowymi kropkami kwantowymi CdTe o stężeniu powyżej 0,1% wag., o średnicy od 1,5 nm do 10 nm i kropkami kwantowymi CdSe/ZnS lub nanocząstkami Ag o stężeniu od 0,1 do 10% wag. w postaci sfer lub nanodrutów, o temperaturze topnienia wyższej od temperatury topnienia matrycy oraz o ujemnej wartości rzeczywistej części przenikalności elektrycznej $\text{Re}(\epsilon) < 0$ w zakresie długości fali elektromagnetycznej UV/VIS/NIR, wykazującymi rezonans plazmoniczny w zakresie długości fali od 0,35 μm do 5 μm .

Korzystnie, materiał zawiera w matrycy jednocześnie kropki kwantowe CdSe/ZnS i CdTe o stężeniu większym niż 0,1% wag. każde.

Korzystnie, materiał w matrycy dielektrycznej zawiera jednocześnie nanocząstki plazmoniczne oraz kropki kwantowe.

Materiał według wynalazku jest objętościowym materiałem, który może być domieszkowany jednocześnie kilkoma rodzajami kropek kwantowych i nanocząstkami metali lub półprzewodników w jednym procesie technologicznym.

Materiał według wynalazku poprzez możliwość zastosowania kropek kwantowych o różnej średnicy i różnym składzie chemicznym umożliwia kontrolę długości emitowanej fali świetlnej. Jednoczesne domieszkowanie kilkoma rodzajami kropek kwantowych, umożliwi wytworzenie materiału emitującego

światło o dwóch lub nawet wielu długościach fal. Natomiast współdomieszkowanie kropkami kwantowymi i nanocząstkami o własnościach plazmonicznych, dzięki wykorzystaniu zjawiska transferu energii pomiędzy nanocząstkami a kropkami kwantowymi, powoduje wzmocnienie emisji kropek kwantowych.

Materiał według wynalazku ma zastosowanie zależnie od potrzeb w postaci prętów, taśm, bądź warstw lub odpowiednio przygotowanych ich fragmentów.

Podane niżej przykłady ilustrują materiał według wynalazku w konkretnym przypadku jego wykonania, nie ograniczając zakresu jego stosowania, w oparciu o rysunek, na którym fig. 1 przedstawia pręt z matrycą szklaną NBP otrzymany metodą bezpośredniego domieszkowania kropkami kwantowymi CdSe/ZnS (0,3% wag.) oraz CdTe, (0,3% wag.), fig. 2 – widmo luminescencji zmierzone dla tego pręta, fig. 3 – widmo luminescencji zmierzone dla matrycy NBP domieszkowanej pojedynczo kropkami kwantowymi CdTe o średnicy 1,5 nm oraz podwójnie: kropkami kwantowymi CdTe o średnicy 1,5 nm i nanocząstkami srebra w ilości 0,4% wag.

Przykład 1

Matryca szklana ze szkła boranowo-fosforanowego o wzorze $\text{Na}_5\text{B}_2\text{P}_3\text{O}_{13}$ zawierająca 0,3% wag. kropek kwantowych CdTe o średnicy 5,4 nm i 0,3% wag. kropek kwantowych CdSe/ZnS o średnicy 3,1 nm. Z przygotowanego materiału wykonuje się pręt o średnicy 5 mm, wykorzystując metodę mikrowyciągania. Widmo luminescencji wykazuje dwa piki o długości fali 596 nm i 720 nm będące wynikiem emisji odpowiednio kropek CdSe/ZnS oraz CdTe, co pokazano na fig. 2.

Przykład 2

Matryca szklana ze szkła boranowo-fosforanowego o wzorze $\text{Na}_5\text{B}_2\text{P}_3\text{O}_{13}$ domieszkowana 0,3% wag. kropek kwantowych CdTe o średnicy 1,5 nm i 0,4% wag. nanocząstek srebra o średnicy 20 nm. Widmo luminescencji w przypadku jednoczesnego domieszkowania kropkami kwantowymi i nanocząstkami wykazuje znaczne wzmocnienie krótkofalowej emisji CdTe o długości fali 502,5 nm, co pokazano na fig. 3. Szerokość połowkowa piku FWHM wynosi 13 nm.

Zastrzeżenia patentowe

1. Materiał dielektryczny emitujący światło, zawierający dielektryczną matrycę szklaną w postaci szkła nieorganicznego boranowo-fosforanowego z dodatkiem sodu o wzorze chemicznym $\text{Na}_5\text{B}_2\text{P}_3\text{O}_{13}$, o wysokiej transmisji w zakresie długości fal od $0,35\ \mu\text{m}$ do $5\ \mu\text{m}$, o dodatniej wartości rzeczywistej części przenikalności elektrycznej $\text{Re}(\epsilon) > 0$ w zakresie długości fali elektromagnetycznej UV/VIS/NIR i o niskich stratach dielektrycznych, **znamienny tym**, że jest jednocześnie domieszkowany półprzewodnikowymi kropkami kwantowymi CdTe o stężeniu powyżej 0,1% wag., o średnicy od 1,5 nm do 10 nm i kropkami kwantowymi CdSe/ZnS lub nanocząstkami Ag o stężeniu od 0,1 do 10% wag. w postaci sfer lub nanodrutów, o temperaturze topnienia wyższej od temperatury topnienia matrycy oraz o ujemnej wartości rzeczywistej części przenikalności elektrycznej $\text{Re}(\epsilon) < 0$ w zakresie długości fali elektromagnetycznej UV/VIS/NIR, wykazującymi rezonans plazmoniczny w zakresie długości fali od $0,35\ \mu\text{m}$ do $5\ \mu\text{m}$.
2. Materiał według zastrz. 1, **znamienny tym**, że zawiera w matrycy jednocześnie kropki kwantowe CdSe/ZnS i CdTe o stężeniu większym niż 0,1% wag. każde.
3. Materiał według zastrz. 1, **znamienny tym**, że w matrycy dielektrycznej zawiera jednocześnie nanocząstki plazmoniczne oraz kropki kwantowe.

Rysunki

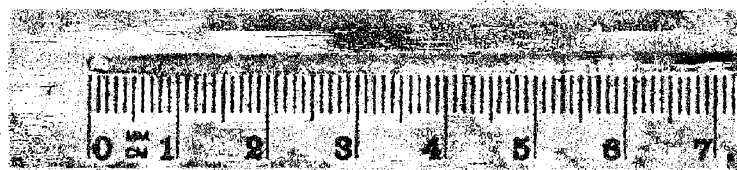

Fig. 1

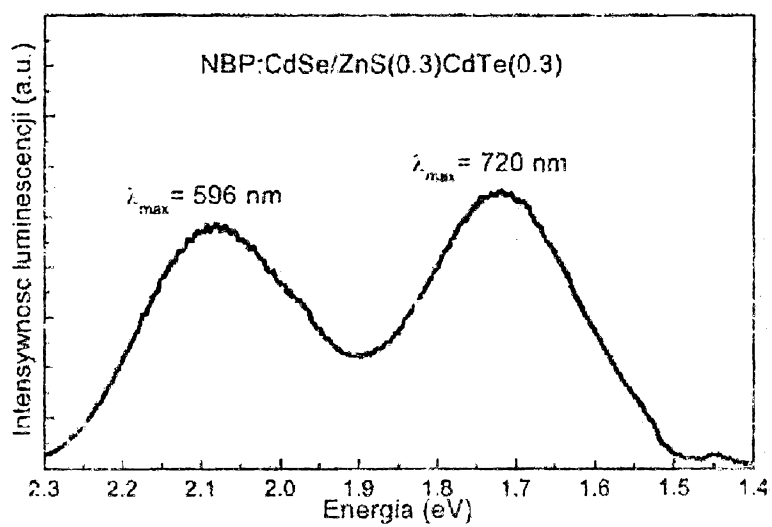

Fig. 2

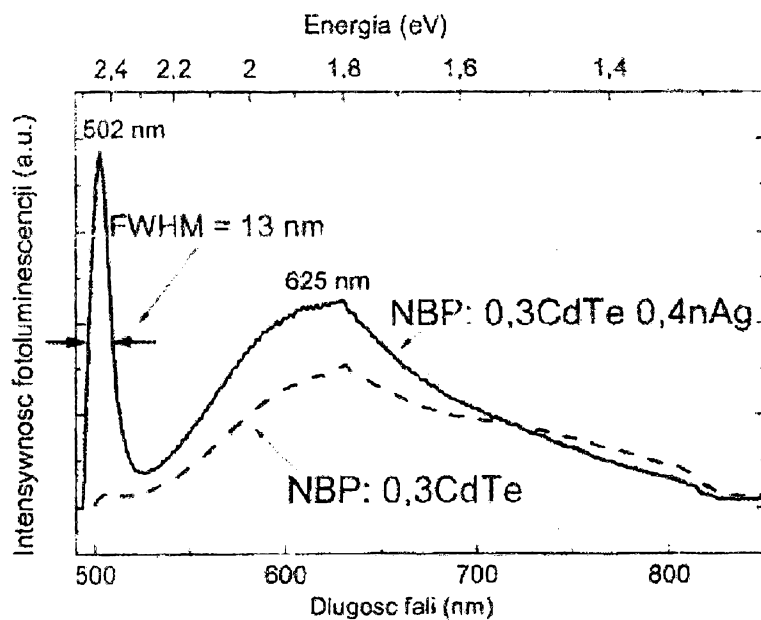

Fig. 3